

MTT Kotieläintalouden tutkimus/Hevostalous
Opistontie 10 A 1
32100 YPÄJÄ

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

3.9.2013

LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ERÄIDEN MAA- JA PUUTARHATALOUESTA PERÄISIN OLEVIENTÄ PÄÄSTÖJEN RAJOITTAMISESTA

Yleistä

Ympäristöministeriö on 5.7.2013 jättänyt lausunnon nitrattiasetuksen uudistamista valmistelleen työryhmän ehdotuksen valtioneuvoston asetukseksi eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta. Lausunnon jakelulistalla olisi toivottu huomioitavan paremmin hevosalan toimijoita.

MTT/Hevostalous pitää annettua asetusmuutosta huomattavasti odotettua laajempänä ja merkittävämpänä. Asetusluonnos sisältää vaatimuksia, jotka oleellisesti lisäävät kotieläintalouden kustannuksia ja nyt asetettujen toimenpiteiden osalta tulisikin esittää tarkka arvio näiden toimenpiteiden todellisesta vaikuttavuudesta ympäristönsuojeluun. Asetusluonnoksessa ei ole riittävästi mietitty lannan ravinteiden kierrätyksen tehostamista vaan asetuksen painopiste on kokonaan ravinteiden valumien estämisessä. Osa valumien estämiseen suunnatuista toimenpiteistä vaikeuttaa nyt entisestään lannan ravinteiden kierrätystä. Erityisesti hevosenlannan kierrätys, niukasti ravinteita sisältävänä materiaalina, voidaan katsoa näiden vaatimusten jälkeen kannattamattomaksi. Jo nyt osa hevosenlannasta päättyy kaatopaikalle, mikä on täysin vastoin jätelain periaatteita.

Lisäksi MTT/Hevostalous toteaa, että asetusluonnos ei huomioi hevostalouden erityispiirteitä muihin tuotantoeläinlajeihin verrattuna. Hevosten pito, tarhaus, laiduntaminen sekä hevosen lanta, sen koostumus ja lannankäsittely poikkeavat muista tuotantoeläimistä huomattavasti. Hevosten pito keskittyy muista kotieläinlajeista poiketen verrattain pieniin yksiköihin, jolloin asetusluonnoksen vaatimat toimenpiteet ja toimenpiteillä saavutettu hyöty ovat entistä huonommin tasapainossa. On arvioitu, että keskimääräinen hevostallin koko Suomessa on 3-5 hevosta.

Lopuksi todetaan, että hevostalouden osalta asetuksen vaatimusten taloudelliset vaikutukset ovat kohtuuttomia. Hevostiloista maataloustukien piiriin kuuluu vain maataloudeksi luokiteltava hevoskasvatus. Siten suurin osa hevostiloista on näiden tukimuotojen ulkopuolella, joten investoinnit olisivat merkittäviä. Lisäksi hevosten pito on usein harrastusluonteista tai seuraeläimen pitoon rinnastettavaa, eikä siihen voida kohdistaa yhtä suuria vaatimuksia kuin elinkeinoon. Jo tällä hetkellä useat hevosyritykset ovat lopettamassa toimintaansa koska he katsovat toimitilojensa saneerauksen vuoden 2014 vaatimusten tasolle (valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta (588/2010)) taloudellisesti kestävämmäksi.

Asetusluonnoksen sisällön perusteella on ilmeistä, että nitraattiasetuksen uudistuksen valmistelusta on puuttunut riittävä hevostalouden asiantuntemus. Asetusluonnos sisältää kohtuuttomia ja hevostalouteen soveltumattomia vaatimuksia.

§ 3 Määritelmät

Jaloittelualue ja ulkotarha – käsitteet eivät sisällöltään tällaisenaan vastaa hevosille käytettäviä ulkoilualueita. Käsitteiden soveltumattomuus hevostalouteen vaikeuttaa asetuseruonnoksen vaatimusten tulkintaa.

§ 4 Eläinsuojien ja rakennelmien sijoittaminen

Asetuksessa ei tule säätää rakennelmien sijoittamisesta vaan se tulee tehdä muualla lainsäädännössä. Lisäksi sijoittamista tulisi voida katsoa tapauskohtaisesti, sillä rakennelmat on mahdollista tehdä niin ettei valumia pääse syntymään tai riski siihen on hyvin pieni.

§ 5 Lannan varastointi

Hevosten ja ponien osalta lantalatilavuusvaatimuksen kaksinkertaistaminen verrattuna nyt voimassa olevaan asetukseen vaikuttaa kohtuuttomalta. Mihin olemassaolevaan tietoon uusi arvio perustuu? Lannan levitykseen liittyviä, muussa kotieläintaloudessa esim. viime syksynä esiintyneitä ongelmia ei ole ollut hevostalleilla. Ei ole näköpiirissä, että hevosten pito tulevaisuudessa muuttuisi niin paljon nykyisestä, että lantalatilavuus pitäisi kaksinkertaistaa.

Sen sijaan asetuksessa tulisi pysyvästi sallia lannan tilapäinen varastointi 12 kk mitoitusta pienemmässä lantavarastossa tai siirtolavalla, silloin kun lantaa luovutetaan tallilta jatkohyödynnettäväksi. Tällainen käytäntö on perusteltu, jopa suositeltava menettelytapa talleilla, joilla ei ole omaa peltopinta-alaa riittävästi lannan levitykseen ja jotka toimivat lähellä asutuskeskuksia. Suuret lantarakennelmat taajamatalleilla muodostavat enemmän hygieniä-, haju-, kärpäs- ja visuaalisia haittoja kuin siistit katetut tilapäisvarastot.

§ 5, 6, 7, 8 Lannan varastointi aumassa tmv. varastointi

Asetuksessa tulisi mainita lannan ravinteiden hyödyntämiseen tähtäävien menetelmien kuten tuubikompostoinnin salliminen. Tuubikompostointi tulisi sallia muuallakin kuin tiivispohjaisella alustalla ja muovi tulisi hyväksyä tiiviinä materiaalina.

Hevosen kuivikelannan aumavarastointi tulisi sallia ympärivuotisesti lantaa vastaanottavilla ja hyödyntävillä tiloilla. Menettelytapa lisäisi huomattavasti hevosen lannan ravinteiden kierrätystä. Tällä hetkellä hevosenlanta, vähäravinteisena materiaalina ei ole kovin haluttu maanparannusaine sen siirtämiseen tarvittaviin kustannuksiin nähden. Varastointiin liittyvät vaatimukset ovat omiaan vielä heikentämään hyödyntämishalukkuutta. Hevosen lanta poikkeaa huomattavasti muista lantalajeista kuiva-ainepitoisuutensa (60%), kuivikepitoisuutensa (60-80%) ja pienen ravinnesisältönsä (asetuseruonnoksen Liite 2) osalta. Kuiva-ainepitoisuutensa ja suuren kuivikemäärän johdosta lannasta ei synny vapaita valumia ja kyky sitoa sadevettä on hyvin suuri. Suuri kuivikkeen määrä vastaa jo sinällään auman kattamista ja ammoniakkin haihdunta enää patterointivaiheessa on muutenkin pientä. Lisäksi hevosenlanta on niin kuivaa, että kompostoinnin edistämiseksi siihen tulee jopa lisätä nestettä.

§ 7 Varastointia koskevat rakenteelliset vaatimukset

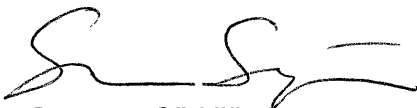
Vaade kaikkien lantaloiden kattamisesta on kohtuuton eikä hevosenlannan osalta myöskään perusteltu. Kattaminen tulisi nykyiseen tapaan ratkaista tallin rakennusluvan yhteydessä

tapauskohtaisesti. Hevosen kuivalannasta kattamattomassakin lantalassa aiheutuvat haitat ovat lähinnä esteettisiä tai hyvin pienelle alueelle rajoittuvia haju- tai karpäshaittoja. Kattamista voidaan edellyttää, mikäli välittömässä läheisyydessä on häiriintyviä kohteita, kuten asutusta. Kattamisella ei saavuteta hevosen kuivalannan osalta juurikaan ympäristöhyötyjä. Hevosen kuivalantalan kattaminen voi olla myös paloturvallisuusriski, sillä kaikki tiedossa olevat, itse syttyneet lantalapalot ovat sattuneet katetussa lantalassa. Kuivikelanta on myös niin kuivaa, että sadevesi pääsääntöisesti imeytyy kuivikkeeseen. Huomioitavaa on myös se, että kuivikelannan kastuminen parantaa kompostoitumisominaisuuksia (ks. edellinen kommentti).

Vaatus pisyvien ruokinta- ja juottopaikkojen kattamisesta ja tiivis pohjaisuudesta. Pysyvät ruokinta- ja juottopaikat tulisi määritellä tarkemmin, nyt ei sinällään ole sovellettavissa hevostalouteen. Hevosten osalta vaatimuksen tulisi määritellä koskemaan vain pihattojen (joissa hevoset asuvat ympärivuorokautisesti ja niillä on käytössään makuuhalli ja ulkoalue) ulkoalueilla olevia ruokintapaikkoja tai muuta vastaavaa hevosen pitoa. Lisäksi tulisi riittää, että alue on pohjustettu kantavaksi, jotta se pystytään pitämään siistinä. Kattaminen jo sinänsä estää ravinnevalumien syntymisen alueelta, koska kate estää sadeveden vaikutuksen. Lisäksi tulisi ottaa huomioon toiminnan laajuus, sillä hevostalleista hyvin suuri osa on pieniä yksiköjä. On eri asia käyttääkö ruokintapaikkaa 20 lihanautaa vai 2 hevosta. Pienille 3-5 hevosen yksiköille vaatimus on kohtuuton eikä edes ympäristönsuojelun kannalta perusteltu.

Ypäjällä 3. syyskuuta 2013

MTT Kotieläintuotannon tutkimus, Hevostalous

Susanna Särkijärvi
MMM, tutkija
gsm. 029 5317788
email: susanna.sarkijarvi@mtt.fi

Markku Saastamoinen
MMT, Erikoistutkija, Dosentti
gsm. 029 5317712
email: markku.saastamoinen@mtt.fi